

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen		v upravnstvu prejemani	
celo leto	K 24—	celo leto	K 22—
pol leta	12—	pol leta	11—
četrt leta	6—	četrt leta	5-50
na mesec	2—	na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Tiskovništvo: Kraljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan sveder izvenredne potrebe in pravnika.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posebna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto	K 25—	celo leto	K 24—
pol leta	13—	pol leta	11—
četrt leta	6-50	četrt leta	5-50
na mesec	2-30	na mesec	1-90

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak.

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 24— Četrt leta . . . K 6—
Pol leta . . . „ 12— En mesec . . . „ 2—

v upravnstvu prejemani na mesec K 1-90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 25— Četrt leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13— En mesec . . . „ 2-30

Za Nemčijo vse leto 25 K. za Ameriko in druge
dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hrati
se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne
oziramo na dotično naročilo.
Pri reklamacijah naj se navede vedno dan za-
dnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naro-
čnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpsloje o
pravem času.

Upravištvu „Slovenskega Naroda“.

Klerikalci na prodaj.

Verodostojna poročila javljajo, da bi se klerikalci radi prodali vladni barona Bienertu in da se že vrše dotična pogajanja. To je najnovejša faza klerikalne politike.

Vsakdo se še spominja, s kakim brezmejnim napačnim je svoje dni dr. Susteršič napovedal, kako bo Bienertovo ministrstvo pregnal, kako bo temu smešnem, temu predpustnemu ministrstvu izpihlil luč življenja. Samo z največjim zaničevanjem je dr. Susteršič govoril o tej vladi in je z neverjetno mogočnostjo prorokoval, v kako kratkem času bo to ministristvo sramotno odletelo v brezpomembnost.

Ze dve leti je tega, kar se je dr. Susteršič tako ustil. Napenjal je v tem času vse strune in izrabljal vsa sredstva, da bi dosegel svoj namen. Uprizoril je akcije zaradi bosanske agrarne banke, dvakrat je razbil parlament, v delegaciji je čez Buriana

poskusil zadeti Bienertovo ministristvo... a uspeh vsega tega dela je bil, da je Bienert le še trdneje stal, da so bili narodi za mnogo mesecev izključeni od sodelovanja pri javnih zadevah in da je ministristvo moglo z največjo brezobzirnostjo postopati ravno proti Slovincem.

Sedaj, ko je postala »Slovenska unija« organizacija, ki nima več pravega realnega pomena; sedaj, ko so Čehi, naveličani brezplodne in brezsmiselne politike dr. Susteršiča, ustanovili enoten svoj klub in odstavili dr. Kramarja, ko postaja okrog dr. Susteršiča prazno in je vse očitneje videti, da bo popolnoma izoliran s svojim krdecem, sedaj se trudi Susteršič, da bi se rešil na c. kr. ladjo tiste vlade, kateri je prisegel boj na smrt.

Klerikalci se vladi ponujajo. Radi bi imeli, naj jih vlada kupi in dobro plača, pa ji bodo služili, naj potem že uveljavlja ta ali oni sistem, ta ali oni nacionalni program.

Pogajanja so se že začela. Vlada je pripravljena skleniti s klerikalci kupčijo in jim najprej odkupiti obstrukcije proti italijanski pravni fakulteti. Sicer so klerikalci prisegli, da ne odnehajo od te obstrukcije, če jim vlada ne da nepreklicnih jamstev, da se ob enem ustanovi popolno slovensko vseučilišče. Strahovito so klerikalci tulili, rohneli in psovali, ko smo mi zastopali stališče, naj se ob enem z italijansko fakulteto ustanovi slovenska pravna fakulteta na praškem vseučilišču. Grozovito so takrat zamerjali Hribarju, da hoče odnehati od slovenskega postulatata in ga izdati, široko so odpirali usta, se bili na prsi in se pridruževali, da je ni moči na svetu, ki bi jih premaknila s stališča: italijanska fakulteta se sme ustanoviti le, če se istočasno ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče.

Zdaj pa hočejo vse te svoje pri-sege in zakletve pozabiti in bi se radi vladi prodali.

Vemo davno, da klerikalcem sploh ni za pridobitev slovenskega vseučilišča in da ga sploh ne marajo, ker bi jim nič ne koristilo, pač pa lahko škodovalo. Vedno so klerikalci slovensko vseučilišče le zlorabljali. Zlorabil je to vprašanje dr. Susteršič že pred leti, da bi svojo osebo kril, zlorabil je je v obstrukcijske namene v kranjskem deželnem zboru, zlorab-

bil je je v obstrukcijske namene v državnem zboru in se na tihem smejal, kako temeljito je s tem svojim početjem ta vzvišeni narodni postulat onečastil.

Zdaj se torej klerikalci pogajajo za ceno, za katero naj bi jih vlada kupila. Pripravljeni so, zatajiti vse, kar so dve leti sem prisegali in dovoliti ustanovitev italijanske fakultete, če jim vlada da eno za slovenski narod čisto brezpomembno stolico na vseučilišču v Krakovu! Da, zdaj celo na Hribarja zavračajo krivdo, da so klerikalci delali obstrukcije. Hribar nas je zapeljal, Hribar nas je komandiral, vpiljati zdaj dr. Susteršič in dr. Krek, in upajo, da jim bo to vlada vstela kot olajševalno okolščino in se z milostnim pogledom ozrla nanje. Ubogi Hribar — doma so ga zmerjali, da je izdajalec, ker se hoče poravnati z vlado, naj da Slovincem fakulteto v Pragi, na Dunaju pa se zdaj sami izdajajo za prave tepee, ki niso vedeli, kaj delajo, za seme, s katerimi je Hribar delal kar je hotel.

Res, to samozatajevanje klerikalcev je čudovito. Vse store, da bi jim vlada odpustila in jih najmilostljiveje blagovolila podkupiti. Menda je to njihovo zadnje upanje, da se rešijo v vladni pristan, ko jim je vse drugo izpodletelo, ko je dveletni boj pripeljal dr. Susteršiča in njegovo skupino v popolno osamelost. »Glihanje« se je začelo, na račun so klerikalci tudi že precej dobili, bomo videli po čim bo vlada klerikalce končno in definitivno kupila.

Osební režim nemškega cesarja pred parlamentom.

Nemški državni zbor se je moral zopet baviti s cesarjem Viljemom, ker je preveč govoril. Ze leta 1908, meseca novembra, je državni zbor soglasno obsodil to navado cesarjevo. In celo takratni držav. kancelar knez Bülow se je postavil na stran nemškega državnega zbora in zveznega sveta, ter zahteval, naj se cesar v svojih izjavah, ki se tičejo javnega življenja, drži v gotovih mejah. Seveda se je pa knez Bülow s tem svojim javno priznanim naziranjem postavil v direktno nasprotje s cesarjem, vsled česar mu je ta tudi pri-

pripravi priliki odpovedal svojo ljubezen. Knez Bülow je šel, sledil mu je Bethmann - Hollweg. Vseeno je pa nemški cesar ubogal nasvet svojega bivšega kancelarja in skoraj dve leti molčal, kar je bilo seveda za njega velika muka. In tako je prišlo do onega senzacionalnega govora v Kraljevcu, v katerem je cesar rekel, da je pruska kraljeva krona podeljena samo po božji milosti in ne od parlamentov, ljudskih shodov in ljudskih sklepov ter pripomnil: »smatram se za instrument gospoda in grem ne glede na dnevna naziranja in mnenja svojo pot.« Ta govor je vzbudil po vsej Evropi veliko senzacijo, med prebivalstvom Nemčije pa tudi veliko ogorčenje. Kajti s tem je Viljem II. javno proglasil svoj osebni režim, proglasil se takorekoč za absolutnega vladarja, ki je postavljen edino le po božji milosti. To ogorčenje, ki je zavladalo med nemškimi državljani, je naposled zaentil tudi Viljem. In iskal je pota, po katerem bi vsaj pri enem delu prebivalstva ublažil vtisk svojega govora. Vedel je, da so klerikalci kaj radi dostopni — in v svojem drugem govoru v Beuronu je cesar Viljem II. poklical na pomoč katoliško cerkev in duhovnike. Navzlic temu pa ni mogel preprečiti, da je velika večina nemškega prebivalstva dala duška svojemu ogorčenju tudi v državnem zboru. Socijalno - demokratični poslanci so v parlamentu interpelirali državnega kancelarja zaradi omenjenega cesarjevega govora in njihov govornik, Lederbour, ga je najostreje obsojal.

Državni kancelar Bethmann-Hollweg ni pozabil usode, ki je zadel njegovega prednika kneza Bülowa, ker se je odkrito postavil na stališče nemškega prebivalstva, ki zahteva, da tudi cesar spoštuje konstitucijo. Vsled tega je v svojem odgovoru na interpelacijo brnil cesarja in trdil, da cesarjev govor v Kraljevcu popolnoma soglaša s prusko zgodovino in z verskim čutom ljudstva. Cesar s tem govorom ni zavzel stališča absolutistične politike, temveč je govoril o svoji vladarski samozvesti, ki popolnoma odgovarja pravicam pruskega kralja. Bethmann-Hollweg je seveda govoril kot zvest služabnik svojega gospodarja. Debatna pa, ki se je na to razvila, je pa jasno pokazala, da so nemški državljani že do grla siti osebnega re-

žima tega prepotentnega monarha in da njegova moč in njegov vpliv pada od dne do dne. In če je Ledebour koncem svojega govora zaklical: »Mi bomo končno dosegli svoj republikanski ideal!« — je to popolnoma mogoče. Prebivalstvo nemške države je danes probujeno in prepojeno z modernimi idejami svobode in napredka in se nikdar ne more sprijazniti s srednjeveškimi nazori svojega vladarja. V ljudstvu narašča od dne do dne nezadovoljstvo. In če cesar kliče na pomoč katoliške duhovnike in hoče sklepati novo sveto alianco v obrambo zoper revolucionarne ideje XX. stoletja, mu to ne bo pomagalo, kakor ni pomagalo Franciji in Portugalski. Absolutizem je izgubil svojo veljavo in moč. Cesar Viljem II. bo dosegel ravno nasprotno, kar namerava — in prav lahko se zgodi, da se izpolni preroške besede poslanca Ledebourja.

Mi popolnoma odobravamo stališče, ki ga je zavzela večina nemškega prebivalstva napram absolutističnemu stremljenju svojega vladarja. Nas to naziranje večine prebivalstva v sosedni Nemčiji bolj veseli, ker more to le ugodno vplivati na razmere v naši državni polovici, kjer se gotovi, še v ozadju stoječi krogi pripravljajo na neke osebni režim, ki pa tudi med avstrijskim prebivalstvom ne bo našel simpatij, temveč najhujši odpor.

Dnevne vesti.

+ Kaj naj to pomeni? Iz Kopra nam pišejo: V nedeljo je bil v Smarjah na Pomjansčini javen »hod, ki ga je sklicalo politično društvo za Hrva-te in Slovence v Istri. Na shodu je poročal deželni poslanec Pangerc o delovanju deželnega zbora, in državni poslanec Mandić o delovanju državnega zbora in delegacij. Poslanec Valentič je govoril o ljudskem štetju in koprski odvetnik, dr. Crne, o gospodarski organizaciji. Shod je sklenil zaupnico deželnim in državnim poslancom ter je pozval prve, naj ne sklepajo z Italijani nikakih kompromisov več. V ostalem se ni na shodu razpravljalo nič takega, kar bi moglo zanimati slovensko javnost. Vendar je pa bilo v govoru po-

LISTEK.

Lev grof Tolstoj.

Literarna črtica. Napisal P.

Ruski pisatelji se navadno skrivajo za svojimi deli. Kaj zveemo na primer o Turgenjevu ali o Dostojevskem iz njunih del? Nič. Ne tako Tolstoj. Vsi njegovi spisi, od prvega do zadnjega, so njegova avtobiografija. Iz njih se natanko poučimo o njegovem razvoju, spoznamo vsako misel, ki je kdaj šinila skozi njegove možgane. Njegovo delo je največja avtobiografija, katera sploh obstoja; Tolstoj govori skoro izključno le o sebi; Irtenev, Njehudov, Olenin, Levin so on sam, naposled pa je vrgel vsako krinko raz sebe in stopil odkrito pred bralce s svojimi izpovedanji in idejami, s svojo propagando.

Pogosto so govorili o izpremembah, ki so se izvršile v Tolstem. Vendar ni doslednejše, neizpremenljivejše osebnosti, kakor on, težko je najti koga, ki bi bil vse svoje življenje zagovarjal taiste ideje, kakor on. Pravijo, da je svoje starejše estetske nazore, katerim je bil zvest kot stvarjajoči umetnik, pozneje zavrgel. A dotičniki pozabljajo, da je že l. 1862., ne pa šele 1892 ali 1902 zagovarjal

načelo: Puškin in Beethoven nam ne ugajata zaradi tega, ker je v njunih delih absolutna lepota, ampak, ker smo prav tako pokvarjeni, kakor ona dva, ker se enako laskata naši nespametni razburljivosti in slabosti.

Seveda se najdejo pri Tolstem nesoglasja; to ni nič čudnega, ako pomislimo, da je »vseletje« in desetletja iskal resnice, pa je smintja s tudi zmotil. To pa lahko trdimo: Tolstoj je bil načvrstnejši, največji iskalec resnice vseh časov, ki se ni potolažil z nobeno konvencij, malno lažjo.

Neizprosná analiza odlikuje njegove prve povesti »Otroška leta«, »Deška leta«, katerim se je pozneje pridružila še tretja, »Mladost«.

Glavna oseba v teh povestih je Irtenev, za katerim se pa skriva Tolstoj sam. Pisatelj govori tu o otroški sobi, o šoli, o prvih znanstvih in mladostnih prijateljstvih, o prvem obhajilu itd. Ze tu opozarja pisatelj brezobzirno na vse konvencionalne stvari, na laži, hinavščino svojega stanu. Potem pride Irtenev na vseučilišče, odkoder se napoti na svoja posestva, s trdnim namenom, da bi širil v svoji okolici blagostanje, srečo in blagoslov. A zaželjen uspeh izostane; pridejo bridka razočaranja.

Tolstoj se poslovi od Jasne Poljane, vstopi v vojsko in se bojuje proti vstašem na Kavkazu. Mogočno

vpliva nanj prirodna lepota, zanima ga življenje kozakov ob Tereku s svojo etnografsko posebnostjo. Prelepo nam nariše svoje tamkajšnje bivanje v noveli »Kozaki«, ki je pravi biser ruske književnosti.

Tolstoj se je nato udeležil bojev pri Sebastopolju (1854, 1855). Kar je ondi doživel, je popisal v »Sebastopoljskih povestih«, in sicer s takim realizmom, da ga je bilo samega strah pred njim. V omenjenih povestih piše Tolstoj: »Junak mojega pripovedovanja, ki ga ljubim z vso močjo svoje duše, ki sem ga hotel naslikati v vsej njegovi lepoti in ki je bil, je in bode vedno lep, je resnica.« Kakor v prejšnjih, se tudi v teh povestih ponavlja nasprotje med ljudstvom, navadnimi vojaki, ki izpolnjujejo svojo težko dolžnost brez mrmranja, brez bahanja, z gotovim mirom, in med inteligenco, oficirji, njih pozo, njih teatraličnim heroizmom.

Po strašnih dneh obleganja, po hrušču salonskega in literarnega življenja, po potovanjih v inozemstvo je poiskal Tolstoj zopet Jasno Poljano, kjer so se pomirili njegovi dvomi. Junak njegovega romana »Rodbinska sreča« (1839) priznava: »Mnogo sem preživel in mislim, da sem našel to, kar je potrebno za srečo: mirno, samotno življenje v naši vaški zapuščenosti, kjer more človek ljudem iz-

kazovati dobrote, kar ni težko, ker niso nanje navajeni; potem delo, delo, ki donaja korist, kakor se mi zdi; potem počitek, narava, knjiga, godba, ljubezen; to je sreča, preko katere nisem sanjal — in zraven lahko pride še družina in vse, česar si le more želeli človek.« In ta program je Tolstoj tudi izvedel. Oženil se je, dobil družino in lepo zanj skrbel. Njegovo pero je bilo zanj zlata žila.

Začetkom leta 1865. je jel objavljati svoj roman: »Vojna in mir.« Pisatelj pripoveduje, kako se vrne v Moskvo stari knez Labasov, ki je bil pregnan v Sibirijo, z ženo, ki ponosno in dostojno prenaša nesrečo, s sinom, hčerjo in spremstvom. Vse je pisano v lahni ironičnem tonu. Vodi nas v davno preteklost, k početku dekabristma, v Napoleonovo dobo in postane iz satirika epik. Podaja nam zgodovino družin Rostov, Balkonskij in Besuhov v letih 1803 do 1813. Poleg strogo umetniškega elementa tiči v romanu tudi didaktično-polemichen, o vlogi herojev, o vplivu individua, o Napoleonu itd. »Vojna in mir« ni zgodovinski roman v pravem pomenu besede. Vajne osebe, kakor Napoleon, Aleksander, Kutusov, igrajo le stranske vloge, so le statisti; pravi junaki, kakor Rostov i. dr. so v zgodovini neznameniti, pač pa jih je Tolstoj poznal iz družinske zgodovine, saj so deloma Tolstojega bližnji sorodniki, na

prim. njegov oče itd., torej osebe, katerih podoba, tradicije, mišljenje in govorjenje mu je bilo v posameznostih znano. To delo je pravzaprav družinska kronika, v kateri pa je razvil Tolstoj veličastno sliko. Riše nam mojstrsko vse tedanje življenje plemičkih rodbin, na deželi, lov na volkove, vožnjo s sanmi, v glavnem mestu, na bojnem polju in v ministrstvih, v prostozidarskih ložah in v zasebnem krogu, na bojišču pri Slavkovem in Bordini in v vaški cerkvi. Tri generacije stopajo mimo naših oči: stara generacija, njen zastopnik knez Kutuzov; odrasli, kakor knez Andrej in sodobniki; in doraščajoči: Rostov, Bezuhov, ki igrajo glavno vlogo. Spremljamo jih iz otroških sob skozi šatore in poljane v zidovje gor-
reče Moskve.

Varno vodi pisatelj svoj čopič: njegov realizem nas očara; krepki episki zanos, obilica slik, natančnost, plastika, krepkost barv: vse to dviga roman na najvišji, sploh dosegljivi vrhunec človeškega stvarjenja. Poleg množice moških oseb nastopa v romanu le malo žensk, ki so pa mojstrsko orisane; da ni vpletel več žensk, izvira od tod, ker je znano njegovo načelo, da spada ženska v otroško sobo in k gospodinjavu.

(Konec priredbe M.)

alanca Mandića nekaj, kar je vzbudilo presenečenje in kar se tolmachi kot nov pojav v naši slovensko-hrvaški (ali samo hrvaški?) politiki. Pred vsem se je poslanec Mandić v svojem govoru zavzel za interese agrarcev ter zagovarjal visoko carino na živilo in na žito, kar je v direktnem nasprotju z interesi njegovih volilcev, ki žele nizko carino na žito in na živilo, ker sami niti od daleč toliko ne proizvedejo, kakor rabijo. Kaj je vzrok, da je poslanec Mandić razobrazil agrarno zastavo v okraju, ki ima agrarni težnjam nasprotno načela, ras ni umljivo. Na shodu je bil navzočen tudi neki kaplan Vovk. Sogostivnemu vplivu tega kaplana se pripisuje, da je poslanec Mandić v svojem govoru nekako posebno podčrtaval ime, ki je v naših krajih skrajno nesimpatično vsem narodno - čutečim krogom, namreč ime dr. Šusteršiča. Nekateri poslušalci so imeli vtisk, da je bil govor posl. Mandića pač naslovljen na volilce, namenjen pa kaplanu Vovku. Najbolj pa je poslušalec presenetil konec Mandićevega govora. V Istri imamo toliko važnih stvari rešiti, da nam je pač vse eno, kako se razume ta rimski papež in rimski župan. — Rimski papež se je v dejanju izkazal kot srdit sovražnik Slovanov, z zavnevanjem je pregnal prav materni jezik posl. Mandića iz cerkva in je pri vsaki priliki pokazal, da je navdušen pokrovitelj ravno ene italijanske svojati, ki nas v Istri gnete in davi. Kaj torej nam mar, kako se razume ta ali ne razume ta rimski župan in rimski papež. Naj se prekljata, kakor se hočeta. A posl. Mandić je s povzdignjenim glasom govoril o prepričanju rimskega župana in rimskega papeža, kakor da je to poseba važnost za istrske Slovane. — Znano je, da so bili klerikaleci do zadnjega časa prav srditi nasprotniki posl. Mandića in ga tudi sirovo žalili. Če bo odšel drugače, ne znamo. Ali s tem, da se je posl. Mandić postavil na stališče klerikalnega agrarnega programa, da je napravil svoj poklon dr. Šusteršiču in glede prepira med rimskim papežem in rimskim županom celo izpolnil, kar se zahteva le od pristnih klerikalcev, je vsekakor izkazal klerikalnem uslugo. Kot pameten in izkušen politik mora posl. Mandić vsaj vedeti, da so taki eksperimenti nevarni v neklerikalnem okraju.

— Zveza južnih Slovanov. Klerikaleci imajo svoje veselje. »Zveza južnih Slovanov« je izgubila štiri svoje člane. Štirje dalmatinski klerikaleci, ki so ves čas koketirali s kranjskimi klerikaleci, so se zdaj ločili od svojih tovarišev iz Dalmacije. Klerikaleci kar nore vsled tega. V isti sapi, ko pisarijo, da »Zveza južnih Slovanov« sploh nikoli ni imela nič pomena in nič vpliva in nič spoštovanja in nič moči, pa se kar na glavo postavljajo same blaženosti zaradi izstopa onih štirih dalmatinskih klerikalcev. Obetajo si, da pride do razdora v Dalmaciji. Na to dela bosanski Stadler že dolgo časa in takisto tudi gotovi dalmatinski in istrski škofje. Tudi naše mnenje je, da pride v Dalmaciji, pa tudi v Istri do tega razdora, in sicer vsled klerikalne nestrpnosti in klerikalnega fanatizma. Kako blažen je ta fanatizem, priča ravno izstop omenjenih dalmatinskih poslanev, ki so zapustili »Zvezo južnih Slovanov«, samo, ker jim je šlo premalo klerikalna, dasi ima vsekakor klerikalni program in se je tega programa tudi vedno zvesto držala. Likvidacija »Zveze južnih Slovanov« se je v resnici začela. Če pa ima klerikalizem kaj vzrokov, se tega veselijo, je veliko vprašanje. Ozira na »Zvezo južnih Slovanov« so namreč kakor težak kamen ležali na svobodni miselnosti strank na slovenskem jugu. Pri vseh vprašanjih so jemale stranke ozir na to »Zvezo« in so se temu primerno ravnale. Če se uresniči, kar bi kratkovidni klerikaleci tako radi doživeli, da namreč »Zveza južnih Slovanov« razpade, potem nehaajo vsi ozir in začelo se bo novo, veselje in živahnost življenja tudi na slovenskem jugu, začelo se bo smoteno politično življenje. Faktično so bile namreč želje in hrepenenja naprednih elementov na slovenskem jugu bistveno v nasprotju s cilji, ki jih je že po svoji sestavi morala zasledovati »Zveza južnih Slovanov«. Mi smo »Zvezo« vedno z verno podpirali, č-tudi markšdaj proti svojemu boljsemu prepričanju, mnogokrat smo morali zatajiti same sebe in storili smo to, ker smo vedno imeli in imamo tudi še danes prepričanje, da je »Zveza« imela zmerom pošteno, nesebično nameno, da ji ni bilo za nič drugega, kakor za narodno korist. Zato smo ji sledili tudi tedaj, kadar smo imeli drugačno mnenje. A ker se je prav na narodno - napredni stranki na Kranjskem pokazalo, da to podpiranje »Zveze« ne rodi uspehov, ker se je pokazalo, da »Zveza« ni v stanju vplivati na vlado niti v najmanjši meri, ker je vlada izsilila razpust občinskega sveta, sankcionirala novi občinski svet, imenovala Elsnerja itd., je čisto naravno, da so nas minile vse

nade, ki smo jih stavili na »Zvezo«. Tudi razpad »Zveze« bi nas pustil hladne, saj bi nam nič ne škodoval, nego nam le omogočil svobodo, neovirano in brezpopojno zastopanje naših naprednih načel.

— Klerikaleci in dr. Kramar. Mnogo let je imel dr. Kramar za slovenske klerikalece posebne simpatije. Res, da je nekoč zavijtel svoj meč nad dr. Šusteršičem, a pozneje sta se poravnala in sta v državnem zboru hodila običajno isto pot. Pri državnoborski volilni reformi je dr. Kramar celo pomagal oropati kranjskega mesta izven Ljubljane za politično zastopstvo v parlamentu. Dočim se je na Češkem gibal za to, da so dobila mesta svoje zastopnike v državnem zboru, je glede kranjske dežele delal za ljubo dr. Šusteršiču na to, da so kmečke občine dobile gospodstvo nad mesti. Tudi v »Slovenski uniji« je bil dr. Kramar eden glavnih podpornikov dr. Šusteršiča. Brez podpore dr. Kramarja bi bila Šusteršičeva politika že davno falirala. Sedaj pa, ko so češke stranke dr. Kramarja strmo glavile, ko so tega moža izrednih darov žaljivo odstranili, se glasilo dr. Šusteršiča še norca dela iz dr. Kramarja in zasmehuje njegovo življenjsko idejo, idejo novoslavizma. To je klerikalna hvalečnost za velikanske usluge, ki jih je dr. Kramar slovenskim klerikalcem izkazal. Da se klerikaleci iz novoslavizma norca delajo, temu se sicer ne čudimo, ker na brezdomovinskih klerikalcih itak nič slovenskega ni, ali da te norčavosti merčejo v obraz dr. Kramarja, ki je toliko zanje storil, to je tako značilno, da tega nismo mogli prezreti.

— Za prihodnje občinske volitve ljubljanske se klerikaleci že prav marljivo pripravljajo. V prvi vrsti so posvetili svojo pozornost volilni kam. Ti ljudje namreč mislijo, da je ženstvo v Ljubljani tudi tako omejeno, nevedno in nepodučeno, kakor kje na kmetih. Lotili so se torej volilk in so imeli v nedeljo skričen shod v »Unionu«. Zbralo se je kakih 60 branjev in te sta potem dr. Krek in veliki politik in zdravnik dr. Zaje po starem klerikalnem običaju farbala. Pa za Ljubljano sta dr. Krek in dr. Zaje le še preveč otročja. Shod, ki je bil v »Unionu« je imel jako dober uspeh, pokazalo se je namreč, da ljubljanske branjeve niso samo dobre kupčevalke, nego tudi veliko bolj pametne, kakor zmečani filozof dr. Jančič Krek ali politični mirkovec dr. Zaje. Na shodu so sklenili ustanoviti organizacijo branjev. Včeraj in danes so se vse branjeve smejale obljubam, s katerimi jih love klerikaleci. Kakor znano, obljubijo klerikaleci vse kar kdo hoče, saj tako nobene ne izpolnijo. Na shodu v »Unionu« so obetali branjevkam, če pojdajo s klerikaleci, da jim ustanove organizacijo za bolniško in podporno blaginjo, kar je čisto dobra misel, samo če bodeta dr. Krek in dr. Zaje v to blaginjo tudi kaj denarja vložila. Dalje se je na shodu obetalo, da bodo branjevkam dovolili prekopavanje živil, da policijski organi ne bodo več zaplenjali in uničevali slabega sadja itd. itd. Cele koše obljub so stresali klerikaleci in tem obljubam se zdaj branjeve že dva dni smejejo, ker kot pametne ženske vedo, da take obljube niso nič drugega kot pet krav za groš. Se bolj pa se smejejo, da je dr. Zaje postal načelnik branjevske organizacije na klerikalni podlagi. Branjevke mu pravijo, da bo kot branjevski general ravno tako imeniten, kakor oče Mihalič pri feterajnarjih. Tudi za uniformo so se branjeve že zedinile. Pravijo, da bo moral dr. Zaje dvakrat na teden na mareči kakiga pivskega štanta jahati po mestu, okrog vrata bo imel krancelj fig. na klobuku lorberjevo perje ali pa karfiljoličen list, za ubane bo imel dve pomaranči, namesto sablje bo pa kot zdravnik lahko nosil klistirprico, ki mu jo bodo poslane organizirane njegove čestilke za Miklavža. Pa naj kdo reče, da so branjeve ne znajo dobro norec delati iz svojega »general« dr. Zajea.

— Vojaške oblasti in slovenski časopisi. Kakor poroča »Narodni Dnevnik«, je poveljstvo 87. pešpolka prepovedalo vojakom naročati slovenske liste in časopise brez izjeme, nemških pa ne. Mi vemo, da se nemškoniacijon. duh vedno bolj vtihovalja tudi med vojaštvo, vendar pa nismo pričakovali, da bi se upala vojaška oblast tako nastopiti zoper Slovence. Upamo, da bodo naši poslanci temeljito obračunali z merodajnimi faktori.

— Osebnost. Računski podčastnik Franc Peterlin in titularni orožnik stražmojster Jožef Schleimer sta imenovana za c. kr. vladna kancelista na Kranjskem. — Lovska razstava. Dijakom tukajšnjih srednjih šol in učiteljskega je dovolil komitè deželne lovske razstave za srede in četrtke, dne 30. ter 1. 7. in 8. decembra 1910 od 12. do 6. polpodne vstopnine prost vstop v lovske razstavo, ako posamezni razredni razstavo obiščejo korporativno in sprem-

stvu kakoga učitelja. Čas nameravane obiska je naznaniti vsaj en dan popreje mag. predsedstvenemu tajniku Janku Bleiweis - Trsteničkemu na mestnem magistratu.

— Požar v Spodnji Šiški. Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je bilo ob 12. ponoči telefonično obveščeno o večjem požaru v Spodnji Šiški. Takoj se odpelje prvi tren pod poveljstvom načelnika Strielja na lice mesta. Prišedi na pogorišče, ni stopilo društvo v akcijo. Delovalo je že židensko društvo pod poveljstvom načelnika Maurerja in je bilo napeljanih troje cevi, ki so delovale iz treh hidrantov. Gorelo je gospodarsko poslopje I. Šebenika v Knezovi ulici. Ogenj se je razširil tudi na stanovanjsko poslopje, katero je bilo po trudopolnem naporu obvarovano. Zgorelo je samo nekaj kvadratnih metrov strešja. Na pogorišču je bil tudi društveni zdravnik ljubljanskega gasilnega društva g. dr. Bergman. Gasilno društvo iz Sp. Šiske je delovalo do jutra, nakar je bila vsaka nevarnost odstranjena.

— Lovski tatovi. 23. t. m. popoldne je zasledil na Kozlerjevem svetu v občini Tomišlju lovski čuvaj Franc Cotman tri lovske tate, ki so imeli tudi psa s seboj. Dva sta imela puške, tretji ji imel psa na vrvi. Ko je Cotman, ki se je skrtil za nek grm, zavpil nad tatovi, so pobegnili v bližnji gozd. Toda Cotman jih je spoznal.

— Aretacije. 26. t. m. je prisilni delavec Janez Potepan pobegnil iz ljubljanske prisilne delavnice in šel najprvo v Stožice. Tu je ukradel v prodajalni branjeve Marije Ramovš havelok ter odšel. Učenec Tomaz Tomšič je pa tatvino takoj zapazil ter začel tata zasledovati. Potepan je havelok proč vrget ter šel v smeri proti Mali Vasi. Pol ure na to je v gostilni Ludvika Čudna v Mali Vasi ukradel površnik, ki je visel na steni. Gostilničarka je pa to zapazila, ko je hotel iti iz gostilne. Od tod je šel Potepan na Ježico, kjer ga je prijelo orožništvo ter ga izročilo okr. sodišču v Ljubljani. — Nadalje so prijeli Ignacija Stenoveca iz Sentjurja pri Kranju, katerega zasledujejo s tiranico zaradi tatvine. Izročili so ga dež. sodišču.

— Oltarni prt ukradel. Pred kratkim je ukradel nek potepuh v župnijski cerkvi v Homen 56 K vreden oltarni prt ter ga prodal nekemu gostilničarju v Spod. Berniku za 3 kron 60 vin. Potepuh je okoli 50 let star, srednje velike, močan, ima črne brke in je bil oblečen v sivo, precej raztrgano obleko in je identičen z Egidijem Okornom iz Stražišča pri Kranju.

— Nesreča pri zgradbi mostu. Pri zgradbi mostu v Globokem sta 21. t. m. popoldne vlekla delavca Ferdinand Dietl in Konrad Maier po tiru hloč čez most. Med tem se je pripeljala več delavcev na železniškem vozičku iz bližnjega predora. Navzle danim signalom nista mogla Dietl in Maier pravočasno odstraniti hloča, ki je ležal počez. Ko se je voziček pripeljal na most, je hloč zadell delavca Janeza Zotta ter ga težko ranil.

— Spolno posilstvo. Marjeta I le, šele 15 let stara dekletce, prodaja za sodražičkega peka. Tudi dne 7. novembra t. l. je peljala kruh v malem ročnem vozičku po potu blizu tam, kjer se cepita cesti v Podklane in Globelj. Za njo pride 20letni Anton Bečarj, brezdolni hlapec, ki je bil že opetovano kaznovan in ki se ga vse boji, in vrže Marjeto I le na tla ter jo posili, potem pa pobegne po svetu. Čuje se pa, da je že prišel pravici v roke.

— Požar. Iz Postojne poročajo: Dne 24. t. m. popoldne je začelo goriti na skednju posestnice Marije Kurec v Narinu, občina Šmihel. Zgorel je skedenj in hlev, razventega pa tudi vsi deželni pridelki. Škoda je 2200 kron, zavarovalnina pa znaša samo 700 kron. Kako je ogenj izbruhnil, še ne vedo.

— Drevo ga je ubilo. Dne 25. t. m. sta podirala brata Jernej in Miha Lavrič v gozdu Prelogi stare bukve. Ko sta eno na eni strani izpodsekala in na drugi izpodžagala, se je začela rušiti. Oba brata sta odskočila, toda Jerneju Lavriču je izpodrnilo, da je padel in bukev mu je padla z eno vejo na tilnik in ga tiščala s tlem. Rešili so ga šele, ko sta prišla na pomoč tudi France Erbežnik in Janko Aš, toda bil je nezavesten. Prenesli so ga na njegov dom na Gornje polje, toda zavedel se ni več in je po preteku kakih petih ur umrl. Jernej Lavrič je bil okoli 43 let star in marljiv človek.

— Detomori. Pri posestniku Antonu Wetzu v Podkraju pri Radečah je služila za dečko 20letna Marija Mežnar. Gospodinja se je deklino stanje že dlje časa zdelo zelo čudno. — Dne 13. novembra popoldne je začela Marija Mežnar, da so ji blizu telesa ura poroda, vendar je vztrajala v svoji sobi, kar najdalje je mogla. Nazadnje je šla na stranišče, kjer je povila krepkega in zdravega dečka. Toda materine ljubavi ni čutila do

otroka, kajti prišla ga je za nogo, nešla ga pred stranišče ter udarila s otroško glavo v veliko silo dvakrat ob zid, da je otroku zdobila vso glavo. Nato je vrgla otroka pod čeber blizu smetišča, toda krvave lise na zidu se jo izdale. Prišli so orožniki, katerim je po daljši tajbi priznala svoje grozno dejanje in pokazala otroka. — Kaj je vzrok detomoru, še ne ve, toda mnogokrat je za tako ravnanje nezakonske matere odločilno to, da se boji, da bodo s prstom za njo kazali, da se jo bo s prižnice javno imenoval in da bo njen otrok kot nezakonki povsod preziran in preganjan in da mu utegnejo dati ime kakor na prim. Januar ali podobno nenavadno ime, ki že samo izdaja madež nezakonskega rojstva. Ravnanje z nezakonskimi materami in otroci bi se moralo pri nas za 90% ublažiti, posebno na kmetih, in število detomorov bi se zmanjšalo.

— Računski podčastnik izginil z orarčnim denarjem. Računski podčastnik 26. bramborskega polka v Mariboru, Leopold Pesenhofler, je poneveril erarčni denar in bi moral iti zaradi tega v preventivni zapor. A Pesenhofler je slekel uniformo in 21. t. m. izginil. Sedaj se nahaja baje v Švici.

— Pod posteljo je hotel spat. V gostilni Jurja Kock pri Sv. Margareti pri Knitelfeldu so našli 26. t. m. v spalnici gostilničarja pod posteljo nekega moža. Vthotapee je delavec Janez Ferlez iz Slatine. Tajil pa je, da je hotel krasti, temveč je hotel pod posteljo spat. Izročili so ga sodišču.

— Tržaški Lahi napadli in ranili Slovence. Iz Trsta poročajo: V nedeljo zvečer se je vozila slovenska družba iz Boršta v Trst. V vagonu je bila tudi neka laška družba. Ko je začela slovenska družba prepevati, so jo Lahi začeli s surovimi izrazi žaliti. Na tržaškem kolodvoru so Slovenci zahtevali od žalilca, naj se legitimira, toda ta junak tega ni storil. Eden izmed slovenske družbe je na to v opravičenem ogorčenju pripomnil: »Ako mi ne daste svoje adrese, ste suft!« Slovenci so nato mirno šli proti izhodu kolodvora. Pri izhodu je italijanska družba došla slovensko in tu je eden iz laške družbe od zadel, torej zavratno, naskočil enega Slovence ter ga z nekim, gotovo železnim predmetom, dvakrat udaril nad sence, da se je ranjenca vtila kri. Na to so še ostali Lahi, med temi tudi dame, naskočili Slovence. V momentu pa, ko je prvi napadalec hotel pobegniti, je posegla policija vmes ter odvedla napadaleca na komisariat, kjer se je legitimiral tudi slovenska družba. Napadalec je asistent državne železnice v Trstu, Pompeo Garbari. Radovedni smo, kaj ukrenejo merodajni faktorji.

— Vlom v tobakarno. Iz Trsta poročajo: V soboto ponoči je nek redar konstatiral, da je na vratih tobakarne Benedikta Hirscha v ulici della Cassa di Risparmio ključavnica odprta. Redar je takoj obvestil policijsko ravnateljestvo. Došla komisija je dognala, da se je izvršil vlom in da je bilo ukradenih za 452 kron kolektiv in za 30 kron gotovine.

— Pri razstreljevanju težko ranjen. Iz Pulja poročajo: Na dvorišču neke hiše v ulici Medolino kopljejo veliko jemo. Pri tem morajo ovirajoče skale tudi razstreljevati. Pri tej razstreljavi je odletel veliki kamen čez zid na cesto, zadell na glavo mornariškega inženirja Richarda Hoffmanna ter težko ranil. Prepeljali so ga v njegovo stanovanje. Zoper stavbenega mojstra Janeza Mandrusiča iz Pazina se je vložila kazenska ovadba, ker ni na pravil zadostnih varnostnih navedb.

— Zagonetna prirodna tvorba na drevesu. Piše se nam: V mojem revirju v Slavoniji blizu Virovitice, kjer sem več let služboval kot gozdar, rastla sta v neposredni bližini gozdarnice na hribčku v oddelku Markovakosa tik gozdne poti dva gabra (Carpinus betulus L.) v razdalji enega metra, pod košatim hrastom. Ta dva gabra sta imela vsak zase posebno deblo, kako 3 m nad zemljo, pa sta se debli zedinili in tvorili dalje en sam vršič ali krono in sta bili popolnoma zraščeni. To prirodno tvorbo sem si jaz tolmačil tako-le: Gabra sta rastla tik gozdne poti, torej sta imela proti tej strani zadostno zračnega prostora, dočim jih je iz notranje strani dušil košati hrast; posledica je bila, da sta se začela gabra nagibati na ven, proti gozdni poti. Ker pa je bil gaber, stoječ med hrastom in zunanjim gabrom šibkejši od vnanje stoječega se je nagibal jače od debelejšega, ga tako dosegel in se naslonil nanj. Znano je, da razne vremenske neugodnosti vplivajo močno na gozdno drevje, posebno tam, kjer se ne nahaja v gostem sklopu; to so razni vetrovi, nevihte, posebno pa južni sneg. Opisana tvorba bi bila po mojem mnenju nastala tako: Od šibkejšega gabra na debelejšega naslonjeno deblo je gotovo veter, zlasti v zimskem času, močno gibal sem in tam, valed česar je nastalo drugenja čebila ob deblo in valed tega čebila se je skorja obeh debel tako, da so se spo-

čili drevesni žile. Pri tem procesu pa je gotovo svojočasno spomladl padli južni sneg s svojo težo odlomil šibkejšo ranjeno deblo gabra in se je to deblo v naponu spomladnega soka spojilo z debelejšim debлом, se obraslo in od tod naprej tvorilo skupni vrh obeh debel. Da je moje mnenje pravo, ne bom trdil, zato ga prepustim cenjenim čitateljem v presojo. Mislim pa, da se je pri tvorbi opisani po gsp. Santelu vršil isti proces. — Jernej Lapajne iz Zirov.

— Ameriške novice. Grozna nesreča v rudniku. Iz Black Diamonda, Vaas, poročajo: Dne 6. nov. se je pripetila v rudniku Larson strahovita nesreča. Eksplozirali so janski plini. Po zadnjih vesteh je izgubilo življenje 14 delavcev, trije so pa težko ranjeni. Tri milje naokoli se je zemlja stresla in iz rova je plamen švignil kakih 150 čevljev visoko. Med zasutimi je tudi Slovenec, Matija Golob, doma iz Nove štifte pri Gorjujem Gradu na Stajerskem. Tam zapuša svoje starše, brate in več soster. Star je bil komaj 19 let. Drugi rojak, ki je bil težko poškodovan, je Alojzij Kerne. Zadobil je težke rane na obrazu.

— Ljubljana ima 1863 hiš, ki stoje v 236 ulicah, oz. trgih in cestah. V posameznih okrajih so tako-le razdeljene: I. ali šolski okraj 200; II. ali šentjakovski 255; III. ali dvorski okraj 590; IV. ali kolodvorski okraj 448; V. ali predkraji Hradskega vas, Illovice itd. 245 in VI. okraj ali Vodmat 125 hiš. V zadnjih 10 letih je dobilo 53 ulic, ozir. trgov in cest nova imena.

— Vrtna krastača na izletu. Včeraj popoldne je v Zvezdi po snegu korcalala velika vrtna krastača (buffo cinerens) v nemalo zabavo mimoidočega občinstva. Zivalico je najbrže izvabilo iz varnega zatišja južno vreme na sneg. Na cesti pa ji je začela presedati radovednost ljudi, da jo je zopet ubrala v svoj varni kotiček.

— Zasačen ptičji lovec. Predvečernjšem je stražnik zasačil nekega delavca, ko je lovil na nekem vrtu na Opekarski cesti ptiče na limanice. Za vabljenke je privezanih na vrvi več živih vrabcev.

— Kolo ukradeni. Je bilo minule dni nekemu delavcu, kateri je bil popustil pred neko kavarno na Starem trgu. Kolo je tvrdke »Kintax« plavo pleškano ter vredno 60 K. Pred nakupom se svari.

— Aretovani so bili v nedeljo zvečer na Dunajski cesti štirje brezposelni delavci, ki so se po tamonjšeni okoliščini sumljivo potikali okrog. Po preiskavi so bili izročeni odgonskemu uradu.

— Pobegnil je dne 26. t. m. popoldne od zgradbe Kubelkove hiše prisiljenec Jožef Böšinger, rojen 23. majnika 1891. v Schwerterburgu, okraj Perg. Popihal jo je v prisiljeniški obleki.

— Mlekarski voziček Ivane Škrjančeve, o katerem smo včeraj poročali, da ji je bil na Marijinem trgu ukraden, se je našel na nekem dvorišču ter ga je lastnica dobila že nazaj.

— Drog z napisom so predsinčujem izpili ponočnjaki na postajališču železnice pred deželno bolnišnico. Drog so pustili tam, napis pa odnesli ter napravili upravi s tem 40 K škodo.

— Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 135 macedoncev, 42 Hrvatov in 5 Slovencev, 13 macedoncev je šlo iz Inomosta v Zagreb, 10 Hrvatov pa na Reko.

— Izgubljen in najdeno. Delavka Neža Pumperjeva je izgubila srebrno verižico. — Neka gospodična je izgubila zlato verižico s tremi obeski. — Neka gospa je izgubila zlat uhan. — Gospod Evgen Kus je izgubil listnico, v kateri je imel niklasta očala in tri spričevala. — Vpokojeni uradnik gospod Jožef Schmalz je našel denarnico z manjšo vsoto denarja.

Narodna obramba.

— Ciril - Metodova podružnica Vič. Glince. Dne 27. novembra je prispevala tukajšnji podružnici sv. Cirila in Metoda neka vesela družba 12 K.

— Za družbo sv. Cirila in Metoda. Na shodu »Političnega in izobraževalnega društva v Vodmatu« je nabral g. Gregor, žel. uradnik 15 K 44 vin. za podružnico »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Mostah. Za isto podružnico so nabrali trgovci in obrtniki v Mostah in Novem Vodnatu v spomin umrlega Fr. Zakotnika vsoto 38 K. — Odbor se zahvaljuje vsem darovalcem.

Društvena noznanila.

— Učiteljsko društvo za šolski okraj Kranj je imelo dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih dekliske ljudske šole v Kranju svoje običajno jesensko zborovanje, katerega se je udeležilo 18 učiteljev in učiteljic. Predsednik g. Frano Lumar, nadučitelj na Primkeovem pri Kranju otvoril zborovanje, posdravi navzoče in

podarja, da se mu doli vsi šolaki okraj kranjski prevelik, da bi sanj zadoševalo, kakor dole, samo eno učiteljsko društvo; da se požiivi in poglubi društveno delovanje, bi bilo dobro, ako bi se v okviru sedanjega društva osnovali za sodne okraje kranjski, škofjeloški in trški posebni pododseki ali kruzki, v katerih bi se sestajali in delovali učitelji in učiteljice dotičnega sodnega okraja. — Gospod Jožef Lapajne, učitelj v Cerkljah, prebere svoje vestno in skrbno sestavljeno poročilo »O prostem spisu«. Iz poročila je bilo razvideti, da je njegov sestavitelj natančno proučil razne razprave o prostem spisu, pa da se je s tem predmetom praktično bavil sam že dokaj časa. Na podlagi nalog, ki so jih spisal njegovi učenci, je pojasnil, kako lepe uspehe je dosegel tudi pri manj nadarjenih učencih. — V debato o predavanju posežejo gospodje: Vilko Rus, učitelj v Kranju; France Luznar, nadučitelj na Primskem pri Kranju; Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah nad Škofjo Loko in poročevalec sam. — Gospod Jožef Lapajne poroča tudi »O pomnjenem merilu kot podlagi zemljepisnega pouka«. Razpravlja splošno o merilu, o dolgoti, širini in višini predmetov; o posevni meri; o greblji in svinčnici; o merjenju brega, o zračni črti in o primerjavi razglednice s pravo naravno sliko. Sklepno opozarja na tozadevni spis g. J. Humeka, učitelja na meščanski šoli v Krškem. — Predsednik prosi, naj se zglasijo posemezniki za predavanja na spomladanskem običnem zboru že danes, ali pa naj vsaj pravčasno naznanijo temo odboru. Zborovalci določijo, da se vrši spomladanski obični zbor meseca junija 1. 1911. v Poljanah nad Škofjo Loko. — Predsednik končno naznani, da bo knjiga »Kranjsko okrajno glavarstvo«, katero izda društvo, do prihodnjega običnega zbora dotiskana. Kdor se namerava naročiti na knjigo, naj se zgleda pri društvenem odboru. Cena izvodu knjige je določena na 5 K.

Prosveta.

Za koncert »Zveze slovenskih pevskih društev«, ki se vrši v nedeljo, dne 4. decembra ob polu 5. popoldne, v veliki dvorani »Narodnega doma« se dobivajo vstopnice v predprodaji v trafikah g. Sešarkove in Selenburgovi ulici in sicer sedeži po 2 in 1 krono, stojišča po 60 vin. Dijaške vstopnice po 30 vin. Zunanji posetniki blagovole naj jih že preje naročiti, ker je za ta koncert splošno zanimanje in bi jih na dan koncerta utegnili težko še dobiti.

Prvi koncert »Zveze slovenskih pevskih društev«. Danes in prihodnjih hočemo podati kratke podatke o onih društvih, ki sodelujejo v nedeljo, dne 4. decembra pri tem koncertu. »Zirovnikov zbor« v St. Vidu nad Ljubljano je ustanovil nadučitelj Janko Zirovnik pred dobrimi 12 leti s svojimi nekdanjimi učenci. Danes se vedno poje 12 deklet in 12 moških. Največ je pel preproste narodne pesmi. Nastopal je pri prireditvah raznih društev in pel vselej na pамет tudi težje pesmi. Vsi sedanjí pevec pojo že ves čas od ustanovitve. Zbor obstoji iz kmečkih deklet in moških in se mu pozna, da se ni nič zastoj, naučil se je nad 100 moških, ženskih in mešanih zborov. Da ne pozabijo kar so se nančili, jih hodi njegov ustanovitelj z Borovnice, kamor je bil prestavljen, vsak mesec enkrat poučevati. Zbor je poslušal razna predavanja in ima svojo knjižnico ter se je sedaj konstituiral kot društvo. Pri »Zvezinem« koncertu nastopi v treh narodnih pesmih pod vodstvom svojega ustanovitelja g. nadučitelja Janka Zirovnika. — **Pevsko društvo »Slavica«** je bilo ustanovljeno l. 1884 ter je najstarejši pevski zbor v Ljubljani. Skozi dolgo dobo 26 let je prirejal razne zabavne in koncertne prireditve, osobito je oral ledino na koncertnem polju še pred dobo koncertov »Glasbene Matice«, tako v stari rečutni dvorani in pozneje v ljudskih vrtnih koncertih. Največjo pažnjo pa je posvečevala tudi prireditvam izven Slovenije, tem da se je udeleževal narodnih slavnosti na Hrvaškem in Češkem, seveda ni pozabil s svojo udeležbo tudi prireditve širom slovenske domovine. In to vse mi je pripomoglo do sijajnega uspeha v planske slavnosti društveno 25letnico. Zbor, ki šteje 60—70 članov, nastopi v nedeljo na koncertu pod podstvom društvenega pevovodja g. A. Lajovica v Aljaževih »Na Bregu« in »Na dan«, katerega osobito poslednja je dosegla na letošnjem društvenem izletu na Češko največji efekt.

Slovanski Jug.

— **Kulturna proslava v Zagrebu.** Slavnostna akademija v proslavo stoletnice rojstva Stanka Vraza v Zagrebu se je vršila v nedeljo ob 10. popoldne v mestni zbornici. Akademiji

so prisostvovali zastopniki vlade, mesta, vseh kulturnih društev ter številno odlično občinstvo. Na predsedniški tribuni so sedeli »Bratje hrvaškega zmagaja« s predsednikom, »Slovenske Matice« dr. Hoščem. V imenu »Bratov hrvaškega zmagaja« je pozdravil navzoče slovenske in sribske goste v prisrčnih besedah veliki mojster Emil Laszowski. Na to je imel slavnostni govor vseučiliški profesor dr. Gjuro Surmin, ki je slavil Stanka Vraza kot Slovence in Hrvat ter velikega kulturnega delavca. Za njim je govoril navdušeno pozdravljen predsednik »Slovenske Matice« dr. Fran Hoščec o Vrazu kot slovenskemu reformatorju. Z navdušenimi klici »Slava Stanku Vrazu«, se je končala ta lepa slavnost. Na to se je formal slavnostni spreved pred hišo stolasedmorice, kjer so »Bratje hrvaškega zmagaja« vzdali spominsko ploščo Stanku Vrazu. Ulice, po katerih se je pomikal spreved, so bile v zastavah. Pred hišo, kjer se je vzdala spominska plošča, je zapelo pevsko društvo »Kolo« Vilharjevo pesem »Slovenec in Hrvat«, nato je E. Laszowski v kratkih potezah naslikal pomen slavnosti ter izročil spominsko ploščo v varstvo in oskrbo navzočemu županu Janku Holjcu. V tistem hipu je padla zavesa s spominske plošče, navzoče občinstvo pa je spontano zaklicalo: »Slava Vrazu«. Na to je govoril še župan Janko Holjac, ki je v jedrnatih besedah orisal velike zasluge Stanka Vraza za hrvaško književnost in za hrvaški preporod. Po tem govoru je zapel pevski zbor »Kolo« hrvaško himno »Lepa naša domovino«. S to himno se je končala slavnost. Spominska plošča je iz sivga marmorja, na zgornji strani je Vrazova slika v bronastem reliefu, pod sliko pa je v zlatih črkah napis: »V tej hiši je umrl 25./V. 1851. Slovec-Hrvat, Stanko Vraz, hrvaški pesnik. O stoletnici njegovega rojstva so to spominsko ploščo vzdali »Bratje hrvaškega zmagaja«. 1910.« Zvečer je bila v narodnem gledališču slavnostna predstava v proslavo 50letnice zadnje nemške gledališke predstave v Zagrebu. Gledališče je bilo natlačeno polno. Posebno se je opazalo, da se je starosta hrvaške sokolske zv. dr. Car z odborniki udeležil slavnosti v sokolskem kroju. Občinstvo je navzočim slovenskim gostom prirejalo iskrene ovacije. Kot prva točka se je igrala dramska slika »Slava njim! Slava Vrazu! Vrazu je igral naš slovenski rojak Borštnik. Splošno navdušenje je izval dr. Ogrizovićev dramolet »Dne 24. novembra 1860.« Gledališče je odmevalo aplavza in pisatelje se je opetovano moral pokazati na odru. Slavnost se je končala z uprizoritvijo 2. akta iz hrvaške narodne opere »Porina«.

— **Ustaške čete v Makedoniji** so se jele zopet pojavljati. Te dni se je v Orehovu pojavila bolgarska četa, obstoječa iz 20 četnikov, ki so se napotili v Krajino in Vojna. Med neko drugo bolgarsko četo in orožniki je prišlo pri Vladojevi v hrvaškega boja, v katerem je ubil bolgarski vojvoda Nikola, dočim je bila ranjena dva njegova tovariša. Po boju so se četniki umaknili v planine. V hiši, ki so bivali četniki, so med četnikov, so na to orožniki mnogo orožja in štiri bombe. V okolici Strumice so bolgarski četniki zarobili 8 bosanskih izseljencev ter jih odvedli sabo v planine. V vasi Hamsali so bolgarski četniki napadli bosanske izseljence ter jih 20 izmed njih odvedli v planine.

— **Srbska gimnazija v Skoplju.** Pretekli teden so v Skoplju položili temeljni kamen za zgradbo nove srbske gimnazije. Poslopje bo dvonadstropno in se zgradi na dvorišču sedanjega srbskega gimnazijskega penzionata.

— **Srb turški sodnik.** Za sodnika v Gjakovici v Makedoniji je imenovan Srb Blagoje Vučetić, bivši upravitelj podružnice »Belgradske Zadrage« v Skoplju. Na Turškem lahko postane sodnik Srb, v Avstriji pa ne more postati Slovenec predsednik ljubljanskega deželnega sodišča. Vse kaže na to, da bodo prišli še časi, ko bodo Slovenci zavladali še Srbe na Turškem.

— **Srbski odvetnik v Skoplju.** V Skoplju se je nastanil kot odvetnik Srb Arsenije Zdravković, bivši sodnik apelacijskega sodišča v Prizrenu.

Književnost.

— **Sveti Miklavž bo kmalu tu.** Našim otrokom ne more napraviti večjega veselja, kakor če jim položi na mizo »Modrega Jankaja«, ki jim je v kratkem postal najljubši prijatelj. Knjiga posreduje mladini najvažnejše nauke o higijeni in o lepem vedenju, pri čemur pa so našim ljubljencem prikopri s šegavimi kiticami, veselim otroškemu duhu primernimi prizori in lepimi podobami, ki nena za drastično komiko slikajo zle podedice različnih razvad. Ker se tako otroci igraje priučijo vsega, kar je potrebno, da ostanejo zdravi in se raz-

vijejo v koristne člane slovenske družbe, je pač ni boljše in kristnejše knjige.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča
Huda ženska. Pri posestniku Francetu Vrhovu v Spodnji Šiški je pred leti stopila v službo sedaj 29 let stara Jera Šavš, doma iz Srednje vasi. Jera Šavš je pa, kakor je to v tem kraju obče znano, zelo huda ženska, nagle jeze, ki tudi svojemu gospodarju ni prizanesla. Vrhovec se bi jo bil rad rešil, a njegov trud je bil zaman. Gospodar je imel pa pri hiši tudi stalnega delavca v osebi Franceta Mikliča. Ta možiček je imel zopet to nadlogo, da je, kadar se ga je malo napil, vedno nagajal in zmerjal Jero Šavš. Za to mu pa ta tudi ni bila dobra. Dne 7. oktobra zjutraj — bila je ravno nedelja — je domača delavka Ana Sluga v veži obdolženko česala. Skozi vežo pride nekoliko vinjen France Miklič ter se začne s Šavšovo prerekanje, češ da ima uši. Očitaj ji je tudi, da je ona gospodarja zapeljala in letala za njim, da ga je ujela. Ta očitanja so Jero Šavš silno razburila. Gospodar je poklical Mikliča po plačo. V tem, ko je ta spravljaj svoj denar v žep, obrnjen s hrbtom proti durim, vstopila je Jera Šavš s tolkačem v rokah, ter ga z njim trikrat udarila. Miklič je imel še toliko moči, da se je vlegel v hlevu na svoje ležišče, na kar je postal kmalu nezavesten. Prepeljali so ga še tisti dan v deželno bolnico, kjer je drugi dan vsled zadobljene poškodbe na glavi umrl. Raztelesenje trupla je dognalo, da je strl obdolženkin udarec Mikliču desno temenico zagodnico in senenico. Pretrgana pa je bila tudi žila odvodnica, kar je vsled krvavenja v možgane povzročilo njih otrpnenje. Jera Šavš dejanja ne more tajiti, izgovarja se le na svoje razburjenje in hudo jazo ob času, ko jo je Miklič v veži zmerjal in se z njo prepiral. Obdolženka je bila oproščena.

Velezanimiva porotna razprava bo gotovo jutri. Radi hudodelstva uboja je državno pravdnitstvo obtožilo 15letnega posestnikovega sina Antona Rakovca, češ da je z lesenimi grabljami ubil Andreja Marinkota iz Brezovice. Antona Rakovca zagovarja kot zastopnik njegovega očeta g. odvetnik dr. Oblak.

Devetnajstletni ropar. Pred mariborskim porotnim sodiščem je stal devetnajstletni Jožef Polajžar, metlarski učenec v Novi Vasi pri Ptuj, obtožen hudodelstva ropa. 76letni dinar Janez Vidovič je pri metlarju Matiji Kristanu v Novi Vasi mlatil. Zvečer je šel v skedenj spat. Svoj prihranjen denar, kakih 40 K, je nosil vedno pri sebi, kar je bilo ljudem znano. Ko je kake pol ure spal, je prišel nekdo na skedenj ter ga je skušal s skednja vreči. Ko se mu to ni posrečilo, je začel napadalec Jožef Polajžar Vidoviča z nekim železnim orodjem suvati ter mu je potegnil očelo čez obraz, da ni mogel upiti. Obnemem mu je iztrgal levi hlačni žep, v katerem je imel pa samo dve kroni, na kar je s svojim plenom pobegnil. Vidovič je iz strahu, da bi mu ne ukradel še ostalih 38 K, katere je imel v drugem žepu, skril te v slami. Na to je zlezal s skednja v stanovanje Kristanova. Kristan mu je odprl ter zbudi Polajžarja, ki se je delal, kakor da spi. Oba sta mu na to pripravila ležišče. Zdravniška preiskava je dognala, da so bile poškodbe težke. Sumiti so takoj začeli Polajžarja, ki je začetkoma trdovratno tajil. Naposled je pa vendarle priznal. Rekel pa je, da je hotel Vidoviča samo pretepati, žep mu je le po nesreči iztrgal. Porotniki so potrdili krivdorek in sodišče ga je obsodilo na štiri leta težke ječe.

Posilstvo. Pred mariborskim porotnim sodiščem se je zagovarjal 19letni v Orehovi vasi rojeni Alojzij Kežman, viničarjev sin v Zbogovcih, zaradi posilstva. Zločin je izvršil nad neko 23letno viničarjevo hčerjo. Zastopnik obtoženca je dokazal z zdravniškim izpričevalom, da se posilstvo ni izvršilo. Porotniki so zanimali prvo glavno vprašanje o izvršenem posilstvu, ter potrdili vprašanje o dvakrat poskušnem posilstvu. Kežman je bil obsojen na potnajst mesecev težke ječe.

Razne stvari.

— **Vestranski nemški cesar.** Iz Vratislave poročajo: 26. t. m. so iz Benthnu odkrili spomenik Friderika Velikega v navzočnosti cesarja Viljema. Zvečer je bila velika pojedina. Po tej je cesar dirigiral tri koruščice, katere je igrala godba telesnogardnih kirasirjev.

— **Čin ljubosumnega moža.** Po triletni odsotnosti je prišel kmetovalec Stefan Kerga iz Amerike v svojo domovino, v mesto Čsapid. Komaj je pa prestopil prag svoje hiše, je iz

ljubosumnosti potegnil revolver in ustreliš svojo mlado ženo, katero je pustil v domovini. Kmalu na to je žena umrla. Pred smrtjo je pa zastrjevala, da je nedolžna in da mu je bila vedno zvesta.

— **7000 neveljavnih zakonov?** Dne 13. januarja bo sodišče v Komu izreklo sodbo, ki zanima 7000 zakonov. Grofica San Rocco toži namreč na razveljavljenje njenega zakona, ker rimski mestni uradnik, ki jo je poročil, ni bil v to pooblaščen. Ta uradnik, konsistorijalni odvetnik Pacelli, eden glavnih zaupnikov papežev, je bil mnogo let član občinskega sveta v Rimu. Leta 1901. ga je takratni rimski župan določil za uradnika, pred katerim se sklepajo zakoni. Pacelli pa je to izvrševal tudi še potem, ko je njegovo pooblastilo že ugasnilo, in je poročil kakih 7000 parov, med njimi tudi grofice San Rocco. Ta toži sedaj na razveljavljenje poroke, ker Pacelli ni bil kompetenten jo poročiti. Njen advokat je predsednik poslaniške zbornice, eden prvih juristov v Italiji. Če zmagata grofica San Rocco, potem je neveljavna poroka vseh tistih 7000 parov, ki jih je poročil Pacelli. Lahko si je misliti, koliko razburjenje vlada med temi zakonskimi in koliko — upanj. Vendar kaže, da bo grofica San Rocco pogorela, ker je prekasno vložila svojo tožbo.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor in draginjska doklada.

S. — Dunaj, 29. novembra. Današnja seja državnega zbora je pričela ob 11. dopoldne. Pred vsem se je glasovalo o mnogoštevilnih resolucijah, ki jih je podal draginjski odsek glede stanovanjske oskrbe in tudi posamezni poslanci v teku debate o tem vprašanju. Posebno zanimanje je bilo glasovanje štajerskih slovenskih klerikalcev za resolucijo, s katero naj se uvedba stanovanjskega nadzorstva prepusti deželnim odborom. Slovenski štajerski klerikalni poslanci, ki so v štajerskem deželnem zboru v obstrukciji, so namreč za to resolucijo glasovali. Po sprejetju resolucije je sledilo poročilo draginjskega odseka o korakih, ki se naj zavzamejo proti vedno naraščajoči dragini živil. Poročevalec poslanec Kunschak se vedno govori. Tozadevno glasovanje se pričakuje z napetostjo.

Italijansko fakultetno vprašanje in slovenski klerikalci.

S. — Dunaj, 29. novembra. Vprašanje, kako stališče zavzamejo Jugoslavlani, oziroma Slovenci v proračunskem odseku v zadevi italijanske fakultetne predloge, je še vedno nerešeno. Cela stvar bi morala priti v definitivno odločitev pred visokoškolski odsek, ki je skupen, v katerem sede torej člani »Zveze južnih Slovanov« in člani »Slovenskega kluba«, toda poslanec Povše, ki je predsednik visokoškolskega kluba, noče sklicati odsekov seje. Izgovarja se na eni strani na »Slovensko Enoto«, češ da mora ta najprej o tem vprašanju odločiti, na drugi strani pa je resnica, da poslanec dr. Šusteršič za branje poslancu Povšetu sklicati seje visokoškolskega kluba. Navzlic lanskemu sklepu, da se v zadevi italijanskega fakultetnega vprašanja sme stopiti z vlado v dogovor radi pogajanj le potom visokoškolskega kluba samega in navzlic temu, da je bilo sklenjeno, da načelniki posameznih strank nimajo glede tega vprašanja ničesar samostojnega sklepati z vlado, se je dr. Šusteršič brez vednosti svojih kolegov iz »Zveze južnih Slovanov« spustil glede italijanskega fakultetnega vprašanja v pogajanja z ministrskim predsednikom baronom Bienerthom. Ker pa ta pogajanja še niso končana, dr. Šusteršič zavlači sejo visokoškolskega odseka, da ne bi bili slovenski klerikalci po sklepu tega odseka na kaj vezani. Če se bo končala končno cela stvar slabo, bodo tega zopet edinole Jugoslavlani in dr. Ploj krivi in »Zvezi južnih Slovanov« se bode s strani slovenskih klerikalcev zopet očitalo, da so v tej zadevi napačno ali pa celo izdajalsko postopali.

Dr. Kramar bil izvoljen v parlamentarno komisijo enotnega češkega kluba.

S. — Dunaj, 29. novembra. Nasproti češnikarskim poročilom, da dr. Kramar ni bil voljen v parlamentarno komisijo enotnega češkega kluba, se sedaj izve, da sta bila dr. Kramar in dr. Pacak izvoljena v parlamentarno komisijo enotnega češkega kluba, da pa dr. Kramar ni hotel sprejeti izvolitve in da je vsled tega tudi dr. Pacak na izvolitve resigniral. Oba sta to storila iz stvarnih razlogov, ker se interesov mladočeskega

ga kluba ni dovolj upoštevalo. V tem, ko imajo namreč drugi češki klubi v predsedništvu enotnega češkega kluba kot svoje zastopnike svoje načelnike, mladočeski klub ni dobil tega zastopstva, marveč se je izvolil dr. Fiedler, ki je sicer član, ne pa predsednik mladočeskega kluba.

»Slovenec« napadi na posl. Hribarja in slovenski poslanci.

S. — Dunaj, 29. novembra. Včerajšnji nesramni napad »Slovenca« na poslance Hribarja je vzbudil v slovenskih naprednih krogih vseobče ogorčenje. Splošno se povprašuje po pisen tega napada, ter izraža ogorčenje nad načinom, kako gonjo vodijo doma slovenski klerikalci proti posl. Hribarju. Zlasti češki poslanci so izražali svoje ogorčenje in svoj stud nad tako politiko in nad ostudnim napadom napram tako zaslužnemu slovenskemu politiku, kakor je ravno poslanec Hribar.

Pomnožitev »Slovenskega kluba«.

S. — Dunaj, 29. novembra. V današnji seji »Slovenskega kluba« so bili sprejeti z vsemi glasovi dalmatinski poslanci Prodan, Perić, Dublebić in Ivanišević kot člani »Slovenskega kluba«. Predsednik »Slovenskega kluba« dr. Šusteršič jih je v jako fulminantnem govoru pozdravil.

Seja »Zaveza južnih Slovanov«.

S. — Dunaj, 29. novembra. Danes popoldne ob 4. ima »Zaveza južnih Slovanov« sejo, v kateri se bo pečal s politično situacijo ter odločal o tekočih agendah.

Interpelaciji poslanca Spinčića.

S. — Dunaj, 29. novembra. V današnji seji državnega zbora je vložil poslanec Spinčić dve interpelaciji, in sicer eno glede okrajnega sodnika na otoku Cresu, kjer je poleg 5863 Hrvatov 2023 Italijanov. Kljub temu je nastavljen tam okrajni sodnik, ki ne razume niti besedice hrvaško. Vsled tega so se prigodili slučaj, kateri so bili taki, da je iz njih poslanec Spinčić konstatiral, da se na Cresu ljudstvu, ki ne zna italijanskega jezika, sploh ne deli pred sodiščem pravica. — Drugo interpelacijo je vložil poslanec Spinčić v zadevi šole v Novi vasi pri Poreču, katera vas ima skoraj popolnoma slovensko, oziroma slovensko prebivalstvo, vendar pa le italijansko javno dvorazredno šolo, akoravno starši skoraj 100 otrok že skozi leta in leta moledujejo za javno slovensko ali hrvaško šolo. Privatna slovenska šola ima 105 učencev, torej več, kakor pa javna italijanska. Navzlic temu ima le italijanska šola pravico javnosti in »Lega nazionale« ima tam od države subvencioniran otroški vrtec.

»Češki klub« in volitve v enotni češki klub.

S. — Dunaj, 29. novembra. »Češki klub«, to je prejšnji klub, v katerem so združeni Staro- in Mladočehi, je imel danes dopoldne sejo, v kateri se je vršila jako burna debata o vprašanju načina, na kakršnega je bila izvršena volitev predsednika v enotni češki klub. — Večina se je izrekla, da smatra to izvolitev v enotni češki klub za neveljavno, zlasti ker so ostali interesi »Českega kluba«, torej Staro- in Mladočehov popolnoma zanemarjeni.

Bolezen grofice Tolste.

M. — Varšava, 29. novembra. Grofica Tolsta se nahaja v agoniji in vsak trenotek je pričakovati katastrofe. Grofica Tolsta je s poročila tudi zdravniku dr. Makoveckemu, da želi biti pokopana ob strani svojega moža brez vsakih ceremonij. V svoji omari ima grofica Tolsta zaprt kuvert, v kateri se nahaja pesem, ki ji jo je naklonil ob priliki njiju poroke grof Tolstoj. Ta kuvert se sme odpreti še — le tedaj, ko umre tudi grofica Tolsta.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Postoslemšek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 25. novembra: Valentin Vrančič, vpok. paznik prisilne delavnice, 67 let.

Dne 26. novembra: Marija Drašček, gostilničarka in posestnica, Bohoričeva ulica 9. — Marija Kundič, posestnikova žena, 70 let, Sv. Florjanska ulica 5. — Katarina Toman, zasebnica, 75 let, Poljanska cesta 20.

Dne 27. novembra: Adolf Rak, delavčev sin, 5 mesecev, Radečkova cesta 1. — Marija Tešar, zasebnica, 86 let, Karolinska zemlja 9. — Marija Sterle, živinozdravnikova žena, 73 let, Radečkova cesta 11. — Josip Simončič, realni laborant, 60 let, Gosposka ulica 5.

Dne 28. novembra: Olga Češnovar, gostilničarjeva hči, 8 let, Dolenjska cesta 3.

V deželni bolnici:

Dne 27. novembra: Marija Kueker, žena železniškega delavca, 33 let.

Stopnice, balustrade i. t. d.

Najnižje cene!

Kdor zida ali rabi cementne izdelke naj zahteva cene od

tvornice cementnih izdelkov Jos. Cihlar

Ljubljana, Dunajska cesta št. 67, nasproti topničarske vojašnice.

Cevi, korita i. t. d. 2809

Najnižje cene!

Poslano.

Mnenje gospoda dr. Markovinoviča, Szászváros.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Zahvaljujoč se Vam najprej za poizkusne pošiljke Vašega izvrstnega izdelka, Vam naznamim, da sem rabil že več let z izvrstnim uspehom Serravallovo kina-vino z železom pri bledičastih, malokrvnih in prebolelih ljudeh in da ga pripisujem skoraj izključno imovitim krogom. Dve buteljki sta hitro koristili neki deklici, ki ni imela teka. Szászváros, 7. aprila 1909.

Dr. Markovinovich.

Meteorološko poročilo.

Vidna razdalja 3062. Srednji zračni tlak 736.9 mm

Novembra	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetovi	Nebo
28.	2. pop.	738.2	2.2	brezvetr.	oblačno
29.	9. zv.	739.0	1.3	sl. jug.	"
29.	7. zj.	739.2	-0.6	sr. sever	megla

Srednja včerajšnja temperatura 1.3°, norm. 0.9°. Padavina v 24 urah 0.0 mm

Zahvala. 3937

Za vse nam dole izreze tolažilnega sočutja povodom prebitke izgube naše ljubljene matere, gospe

Marije Drašček

za mnogobrojno spremstvo nepozabne pokojnice k večnemu počitku, kakor tudi za krasne cvetke in vence, ki so jih položili znanci ob krsto rajnice, izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Zaljubljeni očetelj Drašček-Jenko.

Zahvala.

Za vsestransko presrečno sočutje ob času bolezn, smrti in pogreba naše nepozabljene sedaj v Bogu spavajoče hčerke, ozir. sestrice, svakinje in tete, gospodične

Josipine Anžičeve

zlasti za tako častno, mnogoštevilno in tolažilno spremstvo pri pogrebu premile nam pokojne izrekamo vsem in vsakemu posebej svojo najiskrenejšo zahvalo.

Osobito pa se še zahvaljujemo č. g. župniku Pavlu, dr. Rasu in dr. Galatiju, istotako pevskemu društvu "Slavci" in podružnici društva Cirila in Metoda v Štepanji vasi, darovalcem krasnih vencev, sploh vsem, ki so ob bridkem času z nami sočustvovali in od blizu in daleč prihiteli dragi pokojni izkazati zadnjo čast.

Obenem tudi vsem prijateljem, znancem in sorodnikom iskrena zahvala za izražena sočutja.

Ljubljana, 29. novembra 1910.

3935 **Zaljubljeni ostali.**

Lepo stanovanje

v II. nadstropju, Kongresni trg št. 13 obstoječe iz štirih sob, in vseh drugih pritoklin se odda takoj ali za februarjev termiz. 3731

Vpraša se pri hišnici ravnotam, ali v pisarni dr. Oblaka, v Ljubljani, "Hotel Štrukelj" med urad. urami.

Kdor želi fine, dobre kave

izgane in neizgane po primerni ceni naj upravi potkus pri

I. Graška veležigalnice kave trdke

C. F. Schubert

Gradec, Murplatz 10-12.

Po povzetju se pošilja na vse kraje. 3932

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno črno dal-

matinsko vino 3093

Kuč

najboljše sredstva.

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—

Br. Novakovič, Ljubljana.

KLAVIR

se poučuje, 3926

Sodna ulica 5/III, vrata 8.

Slamnate

štorje

vseh vrst dobavlja 3928

F. J. ŠAŠEK v Plzni,

Palackého tř. čis. 7.

Mlad

trgovski pomočnik

(začetnik) dobro izurjen v trgovini mešanega blaga in v glavni zalogi tobaka

šče primerne službe s 1. januarjem 1911, ako mogoče kje na Stajerskem, da bi se bolj priučil nemškemu jeziku. Gre tudi drugam in v začetku tudi za manjšo plačo.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

3931

SOLIN

najnovše in najpopolnejše

sredstvo za snaženje srebra in posrebreanje

z zajamčeno vsebino srebra za snaženje, izboljšanje ter posrebreanje srebrne posode, jedilne priprave, skled in drugih predmetov iz aluminia, novega srebra, med, bakra, itd.

Najpopolnejše nadomestilo za galvansko posrebreanje.

Neutrálizirano za gospodinjstva, hotole, kavarne, restavracije itd. Napredaj po vseh boljših drogerijah, trgovinah z barvnim in materialnim blagom itd. Cena stekla 70 h in 1 k.

„SOLIN“, generalno razpečavališče za Avstro-Ogrsko

DUNAJ, V. Margaretenquertel št. 142. 3488

Prostovoljna razprodaja zemljišč.

V ponedeljek, dne 5. decembra 1910

dopoldne ob pol 10. uri

razprodajal bode iz proste roke g. dr. Gallatia svoja obširna, v Planini, nje okolici in deloma v postojnskem sodnem okraju ležeča zemljišča, obstoječa iz lepo

zaraščenih gozdov, njiv in travnikov.

Razprodaja se bo vršila v prostorih gosp. župana Kovšca v Planini. Pojasnila daje c. kr. notar Anton Galle v Logatcu. 3888

St. 5973. 3930

Oglas natečaja.

V smislu sklepa obč. zastopstva od 26. avgusta 1910 se s tem razpisuje

natečaj za mesto drugega občinskega zdravnika

s sedežem v Matuljih ali blizu Matulj. Letna plača s pavšalom za konja se določa na 3000 K, izplačljiva v mesečnih ponaprejšnjih obrokih, poleg tega bo prejemal določene pristojbine za zdravniške obiske, ki so z gornjo odločbo od dosedanjih skoro podvojene.

V okrožje tega zdravniškega mesta spadajo davčne občine Matulji, Spinčiči razen vasi Brnini, Beliči in Cari, Bregi, Pereniči, Pobri, Kučeli, Dol. in Gor Rukavac, Trinajstiči, Jušiči, Jurdani, Puži, Zvonca, Brgud, vasi Dolčič in Frlanija v Rubešovci.

Zdravnik mora imeti domačo lekarno, brezplačno zdraviti popolnoma siromašne bolnike, dočim se mu potni stroški in zdravila zanj izplačajo iz občinske blagajne, dalje mora tudi kot zdravstveni organ voditi zdravstveno uradovanje.

Službena pogodba se z zdravnikom sklene po imenovanju in je posilcem na ogled pri podpisnem poglavarstvu.

Prosilci morajo svoje prošnje vložiti

do 20. decembra 1910

in opremiti jih z diplomo vsega zdravilstva, izpričevalom o dosedanjem službovanju, o znanju hrvaškega jezika kot uradnega in o svojem državljanstvu.

Občinsko poglavarstvo Kastav,

dne 26. novembra 1910.

Načelnik: **Jelenc** s. r.

Vsaka družina

si lahko hitro pripravi cenen, dober zajtrk z

Adlerjevimi kavnimi kockami.

Karton s 5 kosi 20 vin.

Edino zalogo ima

C. F. Schubert 3934

trgovina s specerijskim i. kolonialnim blagom

Gradec, Murplatz 10-12.

Po poštnem povzetju se pošilja na vse kraje.

Kava

surova, samo čistega okusa, brezhibne kakovosti;

žgana, vedno sveža, izborne melanže;

gospodinjska melanža najtinejša, izdatna kavna zmes, kg po K 2-80.

Zmleta kava, čisto mleta, kg po K 1-92.

Mlečna kava, čistega okusa, kg po K 1-40.

nudi brezko kurenčno 3933

I. graška veležigalnice kave

C. F. Schubert

lastnik Karel Scholz

Gradec, Murplatz 10-12.

Po poštnem povzetju se pošilja na vse kraje.

Suha bukova drva

na dom v Ljubljani:

dolga polena 1 seženj K 24.—

1 m³ 12.—

20 cm dolga, žagana in razsekana 1 seženj 29.—

1 m³ 14.50

Trake, premog, oglje, briketi i. t. d.

najceneje pri tvrdki 3436

ŠT. O. TAUSHER, Dunajska cesta št. 47, — telefon št. 152.

Zavod za pohištvo in dekoracije

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Franciška ulica 10.

Ustanovljeno leta 1857. Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga itd. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopalšč.

OXO

kocke za govejo juho

družbe **LIEBIG**

cena **5** vin.

Za napravo i zvrstne goveje juhe.

Ime družbe **LIEBIG** nudi **JAMSTVO.**

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izveleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1910.

Odhod iz Ljubljane (gl. žel.)

7-04 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

7-25 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-12 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, z zvezo na brzovlak v Celovec, Dunaj j. k., Linc, Prago, Brajdane, Berlin, Beljak, Badgastein, Solnograd, Monakovo, Kolín.

11-40 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Celovec, Gorica, Trst.

1-32 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, St. Janž, Straža-Toplice, Kočevje.

3-30 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, z zvezo na brzovlak v Beljak, Celovec, Dunaj, z. k., Badgastein, Solnograd, Monakovo, Inomost, Frankobrod, Wiesbaden, Kolín, Düsseldorf, Vlissingen, Trbič.

7-40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Kočevje.

10-10 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Gorica, Trst.

Odhod iz Ljubljane (državni kolektorji).

7-28 zjutraj. Osebn. vlak: v Kamnik.

2-05 popoldne: Mešanec v Kamnik.

7-35 zvečer: Mešanec v Kamnik.

11- ponoči: Mešanec v Kamnik le ob nedeljah in praznikih v mesecu oktobru.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu

Največja

božična okazijska prodaja

v konfekciji za dame in deklice ter izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

:: **Primerna koristna darila!** ::

3914

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.